

Китоби Дониёл — Рақами Ҳафтодусе

Фош сохтани шабоҳатҳои таърихӣ: фиреби Еробъом ва имтиҳони имони Ҳаракати Адвентистӣ

Jeff Pippenger

2024-02-06

Подшоҳҳои шимолӣ ва ҷанубӣ ба ҳукми ғазаби Худо барои ду ҳазору панҷсад ва бист сол пароканда гардиданд, дар иҷрои аҳди шикасташудаи Ибодот бисту панҷ ва бисту шаш. Чилу шаш сола, ки миёни анҷоми ғазаби аввал ва охири қарор дошт, ҷамъ оварда шудани он ду подшоҳиро ба як подшоҳии Исроили рӯҳонии муосир дар соли 1844 ифода мекард. Ҷамъ оварда шудани он ду миллат бо ду ҷӯбе, ки Ҳизқиёл онҳоро ба ҳам пайваست, ва бо он ду ҷӯбе, ки бевазани Сореват дар достони Илёс ҷамъ овард, ифода ёфта буд. Дар 22 октябри соли 1844 таърихи нубуввати подшоҳҳои шимолӣ ва ҷанубӣ ба поён расид ва бо ин кор таърихи оғози он ду подшоҳиро тақрор намуд.

Еровоом дар подшоҳии шимолӣ низоми сохтаи ибодатро ҷорӣ намуд, то тобеонашро аз сафар кардан ба Яхудо ва парастии Худо дар муқаддасгоҳи Ерусалим боздорад.

Ва Ёробъом дар дили худ гуфт: «Акнун подшоҳ ба хонаи Довуд бармегардад: агар ин қавм барои қурбонӣ кардан дар хонаи Худованд дар Ерусалим боло равад, он гоҳ дили ин қавм боз ба сӯи хоҷаи худ, яъне Реҳабъом, подшоҳи Яхудо, хоҳад гашт; ва маро хоҳанд кушт ва боз ба назди Реҳабъом, подшоҳи Яхудо, хоҳанд рафт». Пас подшоҳ машварат кард ва ду ғӯсолаи тилло сохт, ва ба онҳо гуфт: «Барои шумо ба Ерусалим боло рафтан аз ҳад зиёд аст; инак худоёни ту, эй Исроил, ки тӯро аз замини Миср берун оварданд». Ва якеро дар Байт-Ил гузошт, ва дигареро дар Дон монд. Ва ин кор гуноҳ гардид; зеро қавм барои сачда кардан пеши яке, ҳатто то Дон, мерафтанд. Ва ӯ хонаи баландиро бино кард, ва аз пасттарин табақаи қавм қоҳинон таъин намуд, ки аз писарони Левӣ набуданд. Ва Ёробъом дар моҳи ҳаштум, дар рӯзи понздаҳуми моҳ, монанди идие ки дар Яхудо буд, ид муқаррар кард; ва бар қурбонгоҳ қурбонӣ овард. Ҳамин тавр ӯ дар Байт-Ил амал кард, ба ғӯсолаҳои сохтаи худ қурбонӣ намуда; ва дар Байт-Ил қоҳинони баландихоро, ки сохта буд, ҷойгир кард. Пас дар рӯзи понздаҳуми моҳи ҳаштум, яъне дар ҳамон моҳе ки аз дили худ бароварда буд, бар қурбонгоҳе ки дар Байт-Ил сохта буд, қурбонӣ овард; ва барои банӣ-Исроил ид муқаррар кард; ва бар қурбонгоҳ қурбонӣ овард ва бухур сӯзонд. 3 Подшоҳон 12:26–33.

Низоми ибодати ӯ намунаи католицизм (бутпарастӣ) буд, зеро, чунон ки дар исёни Ҳорун, ба ҳайвони ваҳшӣ ва аз ҳайвони ваҳшӣ сурате барқарор кард. Ду сурати ғӯсола аз тилло сохта шуда буданд, ки Бобилро рамзӣ ифода мекарданд. Он суратҳо ба худоёни Миср бахшида шуда буданд, ки ӯ онҳоро ҳамон тавре муайян кард, ки Ҳорун низ муайян карда буд: «худоёне, ки шуморо аз замини Миср бароварданд». Ӯ дар ду шаҳр ду қурбонгоҳ бино кард, ки ҳангоми якҷо баррасӣ шудан, иттиҳоди калисо (Байт-Ил) ва давлат (Дон)-ро ифода мекунанд. Он қурбонгоҳҳо қалбакии қурбонгоҳи ҳақиқӣ буданд, ки он Масеҳ аст, ҳамон

тавре ки католицизм даъво мекунад, ки намояндаи заминии Масеҳ аст. Ў коҳинони фосидро барпо кард, чунон ки коҳинони католицизм ҳастанд. Ў барои хизмати ибодатии худ рӯзе интиҳоб кард, ки ба таври махсус аз рӯзҳои ҳар яке аз идҳои ҳақиқии Худо фарқ мекард, ва ба ин васила баҳсро дар бораи рӯзи ҳақиқӣ ва рӯзи козиби ибодат намояндагӣ менамуд.

Ҳангоми ифтитоҳи низоми бардурӯғи ибодати ӯ, Худо пайғамбареро аз Яхудо фиристод, то низоми сохтани қалбакии ибодати ӯро мазаммат намояд.

Ва инак, марди Худо бо каломи Худованд аз Яхудо ба Байт-Ил омад; ва Ёробъом назди қурбонгоҳ истода буд, то бухур сӯзонад. Ва ӯ бар зидди қурбонгоҳ бо каломи Худованд нидо карда, гуфт: «Эй қурбонгоҳ, эй қурбонгоҳ, чунин мегӯяд Худованд: инак, барои хонаи Довуд писаре таваллуд хоҳад шуд, ки номаш Юшиё хоҳад буд; ва бар ту коҳинони баландихоро, ки бар ту бухур месӯзонанд, қурбон хоҳад кард, ва устухонҳои одамон бар ту сӯхта хоҳанд шуд». Ва ӯ дар ҳамон рӯз аломате дода, гуфт: «Ин аст аломате, ки Худованд гуфтааст: инак, қурбонгоҳ шикӯфта хоҳад шуд, ва хокистаре ки бар он аст, рехта хоҳад шуд». 3 Подшоҳон 13:1–3.

Пайғамбар аз Яхудо пешгӯии сеҷонибаро эълон намуд, ки таваллуди ояндаи подшоҳ Йўшиёро муайян мекард. Ў пешгӯӣ кард, ки Йўшиё коҳинони шариреро, ки назди қурбонгоҳи қалбакии хизмат мекарданд, хоҳад кушт ва ҳамчунин устухонҳои одамонро бар ҳуди ҳамон қурбонгоҳ хоҳад сӯзонд. Ў инчунин ба Ёробъом нишонае дод, ки нишон меод қурбонгоҳи Ёробъом кафида хоҳад шуд ва хокистар аз он берун хоҳад рехт. Ҳамаи ин чизҳо мувофиқи Каломи Худованд ба амал омаданд, вале вақте ки Ёробъом эълони пайғамбарро шунид, ба ғазаб омад ва кӯшид бо пайғамбар чора андешад, аммо Худо ҳоким буд.

Ва чунин воқеъ шуд, ки чун подшоҳ Ёробъом сухани марди Худоро шунид, ки бар зидди қурбонгоҳ дар Байт-Ил нидо карда буд, дасти худро аз назди қурбонгоҳ дароз карда, гуфт: «Ўро бигиред». Ва дасте ки ӯ бар зидди вай дароз карда буд, хушк шуд, ба тавре ки натавонист онро боз сӯи худ кашад. Қурбонгоҳ низ шикӯфта шуд, ва хокистар аз қурбонгоҳ рехт, мувофиқи аломате ки марди Худо ба каломи Худованд дода буд. 3 Подшоҳон 13:4, 5.

Аломат дарҳол ба амал омад, ва дасти Ёробъом фалаҷ гардид.

Ва подшоҳ ба марди Худо ҷавоб дода, гуфт: «Ҳоло рӯи Парвардигор Худои худро талқин намо ва барои ман дуо гӯй, то ки дасти ман боз ба ман барқарор гардад». Ва марди Худо ба ҳузури Парвардигор зорӣ намуд, ва дасти подшоҳ боз ба ӯ барқарор шуд ва мисли пешина гардид. Ва подшоҳ ба марди Худо гуфт: «Бо ман ба хона биё ва худро тароват бахш, ва ман ба ту мукофоте хоҳам дод». Ва марди Худо ба подшоҳ гуфт: «Агар нисфи хонаи худро ба ман диҳӣ ҳам, бо ту нахоҳам даромад, ва дар ин ҷо на нон хоҳам хӯрд ва на об хоҳам нӯшид; зеро ба воситаи каломи Парвардигор ба ман чунин амр шудааст, ки: “Нон махӯр, об манӯш, ва аз ҳамон роҳе ки омадаӣ, боз нагард”». Пас ӯ аз роҳи дигар рафт, ва аз он роҳе ки ба Байт-Ил омада буд, бознагашт. 3 Подшоҳон 13:6–10.

Исо ҳамеша анҷоми чизеро бо оғози чизе тасвир мекунад; ва оғози подшоҳигарӣҳои шимолӣ ва ҷанубии Исроили қадимаи воқеӣ дар таърихе анҷом меёбад, ки дар он ду ҷӯб ба як ҷӯб пайваста мешаванд, ки миллати Исроили рӯҳонии замони муосирро ифода мекунад.

Дар таърихе ки ду ҷӯб ба ҳам пайваста шуданд, раванди озмоиши сесамта дар замони анҷом, дар соли 1798, оғоз гардид. Ҳар ду ҷӯб (подшоҳӣ) пеш аз рехта шудани Рӯҳулқудс дар Нидои Нисфишаб ҷамъ оварда мешуданд. Дар ноумедии аввал, дар баҳори соли 1844, протестантҳо аз раванди озмоиш ноком баромаданд ва духтарони католикизм гардиданд; ба ин васила, оғози низоми қалбакии ибодатро, чунон ки аз ҷониби Ёробъом пешнамун шуда буд, такрор карданд.

Ислоҳоти протестантӣ коре буд, ки Худо онро ба амал овард, то калисоро дар биёбон аз хурофот, анъанаҳо ва расму ойинҳои калисои Рум берун оварад. Аз замони Мартин Лютер ҳар чӣ бештар ҳақиқатҳо ошкор мегардиданд, ки фоҳишаи Сурро ҷуз як низоми бутпарастонаи ибодат, ки бо иқрори дурӯғини масеҳият пӯшида шудааст, дигар чизе наmeshиносонданд. Мақсади Худованд ин буд, ки қавми асири Худро аз торикӣ берун оварад, чунон ки Ё он вақт кард, ки қавми Ё дар Миср ғулом буданд. Ё онҳоро аз бандагии Миср раҳо кард, то ба онҳо шарияти Худро диҳад. Сарпечии протестантҳо аз пайравӣ кардан ба нури афзояндаи дониш, ки дар соли 1798 мӯҳраш кушода шуд, онҳоро аз шинохтани шарият ва хизмати ҳақиқии Масеҳ дар муқаддасгоҳ дар соли 1844 боздошт.

Радди паёми соати доварӣ шудани онҳо маънои онро дошт, ки онҳо духтарони калисои Рум гарданд, ва пас он гоҳ низоми козиби ибодатеро барпо намуданд, ки дар Навиштаҳо ҳамчун набии козиб шинохта мешавад (протестантизми муртад). Миллериёни вафодоре, ки 22 октябри соли 1844 ба воситаи имон ба муқаддасгоҳ дохил шуданд, нури ғариштаи сеюмро қабул карданд ва сарзанише пешкаш намуданд ба он низоми козиби ибодате, ки худро протестант вонамуд мекунад, дар ҳоле ки ба суннати аслии бутпарастӣ пойбанд аст, яъне ибодати офтоб. Набӣ аз Яҳудо тимсоли адвентизми миллерӣ буд, ки паёми ғариштаи сеюмро, ки 22 октябри соли 1844 фаро расид, шинохт ва эълон намуд.

Ҳангоме ки бо дархости Ёробъом рӯ ба рӯ шуд, то набӣ ба хонаи ӯ омада, худро тароват бахшад, набӣ дастурҳои мушаххасеро, ки аз ҷониби Худованд ба ӯ дода шуда буданд, баён кард. Ин амр инчунин ба Адвентизми Миллерӣ дода шуда буд. Амр ин буд, ки аз ҳамон роҳе ки омада буданд, бознагарданд, ва Адвентизми Миллерӣ аз фирқаҳои протестантӣ берун омада буд. Онҳо ҳангоми нахустин ноумедӣ дар баҳори соли 1844 аз протестантҳо ҷудо карда шуданд, ва Ирмиё намунае аз ҳамон дастурҳои айнан яқсонеро пешниҳод мекунад, ки ба набии яҳудӣ дода шуда буданд.

Суханони Ту ёфт шуданд, ва ман онҳоро хӯрдм; ва каломи Ту барои ман шодмонӣ ва хурсандии дилам гардид, зеро ман ба номи Ту хонда шудаам, эй Худованд Худои лашкарҳо. Ман дар маҷлиси масхаракунандагон наништам ва шодӣ накардам; ман танҳо ништам, аз боиси дасти Ту, зеро Ту маро аз хашм пур кардай. Чаро дарди ман ҳамеша давом мекунад, ва чароҳати ман бедаво аст, ки шифо ёфтанро намехоҳад? Оё Ту барои ман тамоман мисли дурӯғ хоҳӣ буд, ва мисли обҳое ки қатъ мешаванд? Бинобар ин, Худованд чунин мегӯяд: Агар ту бозгашт кунӣ, он гоҳ Ман туро боз хоҳам овард, ва

ту пеши Ман хоҳӣ истод; ва агар ту гаронбаҳоро аз пасту нопок чудо кунӣ, ту мисли даҳони Ман хоҳӣ буд; бигзор онҳо назди ту баргарданд, вале ту назди онҳо барнагард. Ва Ман туро барои ин қавм девори муҳками мисин хоҳам гардонид; ва онҳо бар зидди ту хоҳанд ҷангид, вале бар ту ғолиб нахоҳанд омад, зеро Ман бо ту ҳастам, то туро наҷот диҳам ва халос кунам, мегӯяд Худованд. Ва Ман туро аз дасти шарирон раҳо хоҳам кард, ва туро аз дасти золимон фидя хоҳам дод. Ирмиё 15:16–21.

Дар анҷоми пешгӯии замониҳои воӣ дувум, дар 11 августи соли 1840, ғариштаи нерӯманди Ваҳӣ боби даҳум бо китобчаи кушодае дар дасташ фуруд омад, ва ба Юҳанно гуфта шуд, ки рафта китобро бигирад ва онро бихӯрад. Ирмиё намояндаи онҳост, ки дар он нуктаи таъриҳӣ китобчаи хурдро хӯрданд, ва суханон мисли асал ширин буданд, зеро онҳо «шодӣ ва сурури» «дили» ӯ буданд. Аммо ба сабаби «дасти» Худо, Ирмиё «аз ҳашм» «пур» гардид, ӯ «заҳмдор» шуд ва дар «дарди доимӣ» буд. Ба сабаби «дасти» Худо, Ирмиё пешниҳод кард, ки Худо барои Ирмиё «мисли дурӯғгӯ» ва «мисли обҳои ноком» шудааст. Худованд «дасти» Худро бар як иштибоҳ дар баъзе аз рақамҳои ҷадвали соли 1843 ниғаҳ дошта буд.

Ирмиё ноумедии аввалини миллериёро намояндагӣ мекунад, вақте ки рӯёи Ҳабаққук ба таъхир афтод. Ба назари онҳое ки Ирмиё онҳоро намояндагӣ мекунад, чунин менамуд, ки паём, ки ба сурати «борон» тасвир ёфтааст, ноком гардидааст. Аммо Ҳабаққук гуфта буд: «зеро ки рӯё Ҳанӯз барои замони муқарраршуда аст, вале дар охир сухан хоҳад гуфт, ва дурӯғ нахоҳад гуфт; агарчи таъхир кунад, онро мунтазир бош; зеро ки ҳатман хоҳад омад, таъхир нахоҳад кард». Ирмиё гумон карда буд, ки Худо дурӯғ гуфтааст, ва ки паём (борон) ноком шудааст, аммо он фақат ба таъхир афтода буд.

Пас Худо ба Ирмиё амр фармуд, ки: «агар ту бозгардӣ, Ман туро боз хоҳам овард, ва ту пеши Ман хоҳӣ истод; ва агар ту гаронбаҳоро аз ночиз чудо кунӣ, ту мисли даҳони Ман хоҳӣ буд: бигзор онҳо назди ту бозгарданд; аммо ту назди онҳо бознагард». Пас аз ноумедӣ, Ирмиё намояндаи қавми Худост, ки бояд ба хизмати Худованд бозгарданд ва дилсардӣ, ки ҳангоми чунин менамуд, ки паём ноком шудааст, ба вучуд омада буд, аз худ дур созанд. Агар Ирмиё ба талаботи муқарраршуда ҷавобгӯ мебуд, Худо ба ӯ иҷозат меод, ки сухангӯи Ӯ бошад.

Аз ҳама муҳим барои омӯзиши мо дар айни замон он аст, ки Худо ба Ирмиё дар бораи «мачлиси масҳаракунандагон», ки аз навмедии ӯ «шодӣ мекарданд», чӣ гуфт. Ӯ ба Ирмиё гуфт, ки масҳаракунандагон метавонанд назди Ирмиё бозгарданд, аммо ӯ ҳаргиз набояд назди онҳо бозгардад. Ирмиё намояндаи онҳое буд, ки бар зидди протестантҳое меистоданд, ки тоза интиҳоб карда буданд, ба оғӯши католикият баргарданд ва духтарони Бобил, анбиёи дурӯғини Баал ва Ашторот гарданд. Ирмиё намояндаи он набиҳои яҳудӣ буд, ки дар ҳама нукта дар хати нубувват дар оғози подшоҳии шимолӣ низ низомии дурӯғини ибодати Ёробъомро сарзаниш карда буд; ва ҳамаин тавр, ӯ намунаи ворид шудани низомии дурӯғини ибодате гардид, ки дар поёни таъриҳи подшоҳии шимолӣ сурати католикият буд. Наби ба Ёробъом, вақте ки Ёробъом пешниҳод кард, ки иттиҳоде барпо гардад, гуфт, ки ӯ набояд бихӯрад, бинӯшад ё аз ҳамаин роҳе, ки омадааст, бозгардад.

Ва подшоҳ ба марди Худо гуфт: «Бо ман ба хона биё ва худро қувват бахш, ва ман ба ту мукофоте хоҳам дод». Ва марди Худо ба подшоҳ гуфт: «Агар нисфи хонаи худро ба ман бидиҳӣ ҳам, бо ту нахоҳам даромад, ва дар ин ҷо на нон хоҳам хӯрд ва на об хоҳам нӯшид; зеро ба воситаи каломи Худованд ба ман чунин амр шудааст, ки: “Нон махӯр, об манӯш, ва аз ҳамон роҳе ки омадаӣ, боз нагард”». 3 Подшоҳон 13:7–9.

Ифодаи пайғамбари яҳудӣ бо кори пайғамбарони козиби Баал ва Астарӯт дар ҳикояи Илёс мувофиқат мекунад. Албатта, таърихи миллериён ҳамчунин таърихи Илёс аст, зеро Миллер Илёс буд. Дар ҳикояи Илёс, пайғамбарони Баал ва Астарӯт ракси фиреберо анҷом доданд, ки чун оташе аз ҷониби Худо фуруд омад ва қурбонии Илёсро фуру бурд, беақлӣ будани он ошкор гардид; ва ин ба ин васила резиши Рӯхулқудсро дар Нидои Нимаишаби таърихи миллериён ба тимсол меорад. Муқобилае, ки дар он таърих рух дод, муқобилаи Илёси дуҷумро намоёндагӣ мекард, ки он Яҳёи Таъмиддиҳанда буд, дар вақти ракси фиребе, ки духтари Ҳирӯдиё (Саломе) иҷро кард. Ҳирӯдиё ба воситаи Изобал ба тимсол оварда шудааст, ва Изобал рамзи калисои католикӣ аст.

Соли 1844 калисоҳои протестантӣ Саломе, духтари Ҳиродия (Изобал), гардиданд. Дар ракси фиреб Ҳиродус нисфи мамлакати худро ваъда карда буд, ва инро ӯ дар рӯзи таваллудаш ба ҷо овард; ба ҳамин васила рӯзҳои охирро ба намуна меоварад, вақте ки даҳ подшоҳ, ки бо Аҳъоб (подшоҳи даҳ подшоҳии шимолӣ) тимсол шудаанд, розӣ мешаванд, ки мамлакати худро ба папай (Изобал) бидиҳанд. Додани «нисфи мамлакати ту» рамзи иттиҳод аст, ва набӣ аз Яҳудо ба таври равшан ба Ёробиём хабар меод, ки ӯ ҳеҷ гоҳ бо он подшоҳи муртад паймон нахоҳад баст ва низомии тақаллубии ибодати ўро дастгирӣ нахоҳад кард.

Ин ҳамон чизест, ки Худованд низ ба Ирмиё гуфта буд, вақте ки Ў фармуд, ки «ҷамоати масҳарагарон» (протестантизми муртад) метавонад назди Ирмиё баргардад, аммо Ирмиё ҳаргиз набояд назди онҳо баргардад, ё аз ҳамон роҳе ки омада буд, бозгардад. Вале пайғамбари яҳудӣ маҳз ҳаминро кард, зеро пеш аз он ки ба Яҳудо баргардад — пеш аз он ки кори ба ӯ супурдашударо ба анҷом расонад, аз ҷониби пайғамбари дурӯғин ва козиб фирефта шуд.

Ва дар Байт-Ил пайғамбари пире сокин буд; ва писаронаш омада, ҳамаи қорхоеро, ки марди Худо он рӯз дар Байт-Ил карда буд, ба ӯ нақл карданд; ва суҳанонро низ, ки ӯ ба подшоҳ гуфта буд, ба падарашон бозгӯ карданд. Ва падарашон ба онҳо гуфт: «Ў аз кадом роҳ рафт?» Зеро писаронаш дида буданд, ки марди Худо, ки аз Яҳудо омада буд, аз кадом роҳ рафтааст. Ва ӯ ба писаронаш гуфт: «Харро барои ман зин кунед». Пас онҳо харро барои ӯ зин карданд; ва ӯ бар он савор шуда, аз паси марди Худо рафт, ва ўро ёфт, ки зери дарахти булуте нишаста буд; ва ба ӯ гуфт: «Оё ту ҳамон марди Худой, ки аз Яҳудо омадаӣ?» Ва ӯ гуфт: «Ман ҳастам». Он гоҳ ба ӯ гуфт: «Бо ман ба хона биё ва нон бихӯр». Ва ӯ гуфт: «Ман наметавонам бо ту баргардам, ва наметавонам бо ту дароям; ва дар ин ҷо бо ту на нон хоҳам хӯрд ва на об хоҳам нӯшид; зеро ба ман ба каломи Худованд гуфта шудааст: “Дар он ҷо нон махӯр ва об манӯш, ва аз ҳамон роҳе ки омадаӣ, бознагард”». Ў ба вай гуфт: «Ман низ, мисли ту, пайғамбар ҳастам; ва фариштае ба каломи Худованд ба ман суҳан гуфта, гуфтааст: “Ўро бо худ ба хонаат баргардон, то нон бихӯрад ва об бинӯшад”». Аммо ӯ ба вай дурӯғ гуфт. Пас ӯ бо вай баргашт, ва дар

хонаи ӯ нон хӯрд ва об нӯшид. Ва ҳангоме ки онҳо бар сари дастархон нишаста буданд, каломи Худованд бар он пайғамбаре нозил шуд, ки ӯро баргардонида буд; ва ӯ ба марди Худое ки аз Яҳудо омада буд, нидо карда, гуфт: «Худованд чунин мегӯяд: “Азбаски ту ба амри Худованд итоат накардӣ, ва он фармонеро, ки Худованд Худои ту ба ту фармуда буд, нигоҳ надоштӣ, балки баргашта, дар он ҷое нон хӯрдӣ ва об нӯшидӣ, ки Худованд ба ту гуфта буд: ‘Дар он ҷо нон маҳӯр ва об манӯш’, ҷасади ту ба қабри падаронат нахоҳад расид”».

Ва баъд аз он ки ӯ нон хӯрд ва нӯшид, барои ӯ, яъне барои он набие ки баргардонда оварда буд, харро зин кард. Ва ҳангоме ки ӯ рафт, шер ӯро дар роҳ вохӯрд ва кушт; ва ҷасадаш дар роҳ афтода буд, ва хар назди он меистод, шер низ назди ҷасад меистод. Ва инак, одамон аз он ҷо мегузаштанд ва ҷасадро, ки дар роҳ афтода буд, ва шерро, ки назди ҷасад меистод, диданд; ва омада, дар шаҳре ки он набии пир сокин буд, хабар доданд. Ва чун он набие ки ӯро аз роҳ баргардонда оварда буд, инро шунид, гуфт: «Ин марди Худост, ки ба каломи Худованд итоат накард; бинобар ин Худованд ӯро ба дасти шер супурд, ва он ӯро дарида кушт, мувофиқи каломи Худованд, ки ба ӯ гуфта буд». Ва ба писаронаш сухан ронда, гуфт: «Барои ман харро зин кунед». Ва онҳо зин карданд. Ва ӯ рафт ва ҷасади ӯро, ки дар роҳ афтода буд, ёфт, ва хару шер назди ҷасад меистоданд; шер ҷасадро нахӯрда буд ва харро надарида буд. Ва набӣ ҷасади марди Худоро бардошт ва онро бар хар ниҳод ва боз овард; ва набии пир ба шаҳр омад, то бар ӯ мотам гирад ва ӯро дафн кунад. Ва ҷасади ӯро дар қабри худ ниҳод; ва бар ӯ навҳа карданд, гуфта: «Вой, эй бародари ман!» Ва баъд аз он ки ӯро дафн кард, ба писаронаш сухан ронда, гуфт: «Вакте ки ман бимирам, маро дар ҳамон қабре дафн кунед, ки марди Худо дар он дафн шудааст; устухонҳои маро паҳлуи устухонҳои ӯ бигузored; зеро он сухане ки ӯ бо каломи Худованд бар зидди қурбонгоҳе ки дар Байт-Ил аст, ва бар зидди ҳамаи хонаҳои баландиҳо, ки дар шаҳрҳои Сомария ҳастанд, нидо кард, яқинан ба амал хоҳад омад». 3 Подшоҳон 13:11–32.

Мо ин омӯзишро дар мақолаи навбатӣ идома хоҳем дод.

«Ҳангоме ки қудрати Худо дар бораи он ки ростӣ чист, шаҳодат медиҳад, он ростӣ бояд абадан ҳамчун ростӣ боқӣ монад. Ҳеҷ гуна фарзияҳои баъдӣ, ки бар хилофи нуре ҳастанд, ки Худо додааст, набояд пазируфта шаванд. Одамон бархоста, бо тафсирҳои Китоби Муқаддас хоҳанд омад, ки барои онҳо ҳақиқатанд, аммо ҳақиқат нестанд. Худо ҳақиқати барои ин замонро ба мо ҳамчун таҳкурсии имони мо додааст. Худи Ӯ ба мо омӯхтааст, ки ҳақиқат чист. Яке бармехезад ва боз дигаре, бо нури наве, ки ба нуре, ки Худо зери ошкорсозии Рӯҳи Муқаддаси Худ додааст, муҳолифат мекунад. Ҳанӯз чанде зиндаанд, ки аз таҷрибае, ки дар барқарор шудани ин ҳақиқат ба даст омада буд, гузаштаанд. Худо бо меҳрубонӣ ҷони онҳоро ниғаҳ доштааст, то таҷрибаеро, ки аз он гузаштаанд, такрор кунанд ва такрор кунанд, то поёни умрашон, ҳамон гуна ки Юҳаннои расул то фарҷоми зиндагии худ чунин кард. Ва парчамбардороне, ки дар марғ афтодаанд, бояд тавассути аз нав ҷоп шудани навиштаҳояшон сухан гӯянд. Ба ман дастур дода шудааст, ки ба ҳамин тарз овозҳои онҳо бояд шунида шаванд. Онҳо бояд шаҳодати худро дар бораи он чи ҳақиқати барои ин замонро ташкил медиҳад, баён кунанд.

«Мо набояд суханони касонеро қабул кунем, ки бо паёме меоянд, ки ба нуктаҳои вижаи имони мо муҳолифат мекунад. Онҳо анбӯҳи оятҳои Навиштаро гирд меоранд ва онҳоро чун исботе гирди назарияҳои баёникардаи худ барҳам мениҳанд. Ин кор дар давоми панҷоҳ соли гузашта такрор ба такрор анҷом дода шудааст. Ва ҳарчанд Навиштаҳо каломи Худо мебошанд ва бояд мавриди эҳтиром қарор гиранд, татбиқи онҳо, агар чунин татбиқ як сутунро аз таҳкурсии, ки Худо дар ин панҷоҳ сол устувор нигоҳ доштааст, ҷунбонад, иштибоҳи бузург аст. Касе ки чунин татбиқ мекунад, он зухуроти аҷоибӣ Рӯҳулқудсро, ки ба паёмҳои пешинае, ки ба қавми Худо расидаанд, қудрат ва таъсир бахшида буд, намешиносад.»

«Далелҳои пир Г боэътимод нестанд. Агар онҳо пазируфта шаванд, имони қавми Худоро ба он ҳақиқате, ки моро он чи ҳастем гардонидааст, хароб хоҳанд кард.

«Мо бояд дар ин мавзӯ устувор бошем; зеро нуктаҳое, ки ӯ мекӯшад бо Навиштаҳо исбот намояд, саҳеҳ нестанд. Онҳо исбот намекунанд, ки таҷрибаи гузаштаи қавми Худо як иштибоҳ будааст. Мо ҳақиқатро доштем; моро ғариштагони Худо роҳнамоӣ мекарданд. Маҳз зери роҳнамоии Рӯҳулқудс баёни масъалаи муқаддасгоҳ дода шуд. Барои ҳар касе, ки дар хусуси ҷанбаҳои имони мо, ки дар онҳо ҳеҷ нақше надоштааст, ҳомӯшӣ ихтиёр кунад, ин ғасоҳат аст. Худо ҳаргиз ба Худаш муҳолифат намекунад. Далелҳои Навиштаҳо нодуруст татбиқ мешаванд, агар онҳоро маҷбур созанд, ки бар он чи ҳақиқат нест, шаҳодат диҳанд. Яке ва боз дигаре барҳоста, нуре ба гумони худ бузургро хоҳад овард ва даъвоҳои худро пеш хоҳад гузошт. Аммо мо бар нишонаҳои қадима устувор мемонем. [1 John 1:1–10 quoted.]»

«Ба ман дастур дода шудааст, ки бигӯям: ин суханонро мо метавонем барои ҳамин замон мувофиқ донем, зеро вақти он фаро расидааст, ки гуноҳ бояд бо номи ҳақиқии худ хонда шавад. Мо дар қори худ аз ҷониби одамоне монеа мебинем, ки табдил наёфтаанд ва ҷалоли худро мечӯянд. Онҳо мепоҳанд чунин пиндошта шаванд, ки гӯё асосгузори назарияҳои нав бошанд, назарияҳое ки онҳоро пешкаш карда, даъво менамоянд, ки ҳақиқатанд. Аммо агар ин назарияҳо пазируфта шаванд, онҳо ба инқори он ҳақиқате хоҳанд бурд, ки дар тӯли панҷоҳ соли гузашта Худо онро ба қавми Худ дода, бо зоҳиршавии Рӯҳулқудс устувор гардонидааст». Selected Messages, book 1, 161.